

Ələtdən dünyaya açılan dəniz qapısı

Azad İqtisadi Zona Şərq–Qərb, Şimal–Cənub dəhlizlərini qovuşdurur

Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Ələt Azad İqtisadi Zonasının təməlqoyma mərasimi 2021-ci il iyulun 1-də keçirilib. Həmin vaxtdan indiyədək bu mühüm infrastrukturun qurulması ilə bağlı genişmiqyaslı layihələr reallaşdırılması istiqamətində zəruri addımlar atılıb. Zonanın yaradılmasında əsas məqsəd qabaqcıl idarəetmə təcrübəsinə uyğun yüksək əlavə dəyərli və ixracönlü istehsalı təmin etmək olub. İnnovativ texnologiyalar əsasında xidmətlər göstərən investorları cəlb etmək, bu yöndə səmərəli fəaliyyətə üstünlüyü diqqətdə saxlayan beynəlxalq qurumların Azərbaycan şirkətləri ilə birgə əməkdaşlığının təmin olunması nəticəsində ölkə iqtisadiyyatının dinamik və dayanıqlı inkişafına töhfə vermək, həmçinin on minlərlə yeni iş yeri yaratmaq da əsas hədəflər sırasında yer alıb.

Qeyd edək ki, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə son illərdə respublikamızda qeyri-neft sektorunun inkişafının təmin olunması, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin şaxələndirilməsi, ölkəmizin ixrac potensialının artırılması, xarici investisiyaların cəlb edilməsi, biznes və sərmayə mühitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra önəmli layihələr gerçəkləşdirilib. Dünyada özünü qabarıq büruzə verən ciddi iqtisadi və maliyyə çətinliklərinə baxmayaraq, Azərbaycanda bu proseslər uğurla davam etdirilib. Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılması da bunun bariz nümunəsi kimi diqqət mərkəzində olub.

Bu layihənin icrası respublikamıza böyük iqtisadi dividendlər qazandırmaqla yanaşı, ölkəmizin regionda mövqelərini daha da gücləndirib, Şərq–Qərb və Şimal–Cənub tranzit-nəqliyyat dəhlizlərində mühüm yer tutan Azərbaycanın strateji əhəmiyyətini daha da artırıb. Bu iqtisadi zonanın yaradılması dövlət gəlirlərinin və büdcəyə daxil olan vəsaitin artmasına, yeni investisiyaların cəlb edilməsinə şərait yaradıb.

Ələt Azad İqtisadi Zonasının önəmi barədə bəhs edərkən, ilk növbədə, deyə bilərik ki, belə bir infrastrukturun qurulması ideyasının təməlinə Prezident İlham Əliyevin qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə əlaqədar mühüm önəm daşıyan strategiyası dayanır. Xatırladaq ki, sözügedən strategiya Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunda inkişafın sürətləndirilməsi məqsədi daşıyır. Eyni zamanda, burada yaradılacaq infrastrukturun qurul-

ması məqsədilə ölkəmizə müasir texnologiyaların gətirilməsini, yeni iş yerlərinin açılmasını və rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsal olunmasını, nəhayət, qeyri-neft sənayesində ixrac imkanlarının genişləndirilməsini şərtləndirir.

Yeri gəlmişkən, Azad İqtisadi Zonanın Ələt qəsəbəsi yaxınlığında yerləşdirilməsi də təsadüfi deyil. Çünki bu ərazidə böyük boş torpaq sahələri var və həmin sahələr kənd təsərrüfatı üçün yararlıdır. Digər tərəfdən, qəsəbə paytaxta yaxındır. Bu da vacib şərtlərdən biridir. Bir sözlə, ərazidə infrastruktur layihələrinin icrası üçün bütün ilkin şərtlər var. Bundan başqa, Səngəçaldı 300 meqavat gücündə elektrik stansiyası mövcuddur və ərazidə Beynəlxalq Dəniz Limanı yerləşir. Bu da iqtisadi zonanın fəaliyyəti üçün önəmli amillərdən biridir. Nəhayət, ən başlıcası isə buradan beynəlxalq dəhlizlər–Şərq–Qərb, Şimal–Cənub dəhlizləri keçir. Ona görə də logistika-nəqliyyat baxımından da bu sahə əlverişlidir.

Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, Azərbaycan açıq dənizlərə çıxışı olmayan ölkələrdəndir və belə dövlətlərdə azad iqtisadi zonalar yaratmaq daha çətinidir. Lakin əlverişli coğrafi vəziyyəti olan ölkələrdə azad iqtisadi zonalar daha çox fayda gətirir və ilk növbədə, coğrafi yerləşməyə görə belə infrastruktur mühüm önəm daşıyır. Buna görə də Azərbaycanda azad iqtisadi zona yaradılması təşəbbüsü irəli sürüldüyü vaxtdan indiyədək investorlar üçün daha

da cəlbədicə şərtlərin təqdim edilməsi, ilk növbədə, bu sahədə qanunvericiliyin formalaşması diqqətdə saxlanılır. Çünki əgər qanunvericilikdə investorlar üçün hansısa qeyri-müəyyən məqamlar olarsa, bu, onları zonaya cəlb etməkdə çətinliklər yaradır. Beləliklə, respublikamızda qanunvericilik sahəsində görülən işlər həm investorların, həm də dövlətimizin maraqlarını tam təmin edir.

Hazırda Ələt Azad İqtisadi Zonasında şirkətlərin səmərəli fəaliyyəti üçün əlverişli şərtlər açıqlanıb, onların qarşısına müəyyən tələblər qoyulub. Ələt Azad İqtisadi Zonasının səlahiyyətli qurumunun İdarə Heyətinin sədri Valeh Ələsgərov jurnalistlərə açıqlamasında bu barədə deyib: "Tələbimiz şirkətlərin ixrac üçün yüksək əlavə dəyərli məhsullar istehsal etməsidir. Eyni zamanda, istehsal məhsullarının 75 faizi xarici bazarlara çıxarılmalıdır. Ən əsas vəzifə isə təbii ki, məhsulların beynəlxalq standartlara cavab verməsinin təmin olunmasıdır".

Burada onu da vurğulayaq ki, 2023-cü

il. Yaxın vaxtlarda isə 138 hektar sahədə torpaq işlərinə başlanılması planlaşdırılır.

Xatırladaq ki, sözügedən iqtisadi zonada investorlar üçün aşağıdakı fiskal və qeyri-fiskal imtiyazlar tətbiq edilir:

–investorlar əlavə dəyər və mənfəət vergilərindən, ödəmə mənbəyində vergidən, eləcə də hər hansı digər korporativ vergidən azadlardır;

–zonada idxal və ixrac zamanı gömrük rüsumları və vergilər tətbiq olunmur;

–aylıq əməkhaqqı 8 min manata qədər olan işçilər üçün gəlir vergisi tətbiq edilmir;

–yüksəkixtisaslı əcnəbi işçilər üçün sosial sığorta ödənişləri könüllü, yerli işçilər üçün isə məcburi xarakter daşıyır;

–əcnəbi hüquqi və fiziki şəxslərin Ələt Azad İqtisadi Zonasında mülkiyyət sahibi olmasına heç bir məhdudiyyət qoyulmur;

–xarici investorlar üçün yerli tərəfdaş və səhmdar tələbi yoxdur.

İqtisadi zonada bütün bunlardan savayı, valyuta əməliyyatlarına və ya mənfəətin repatriasiyasına heç bir məhdudiyyət qoyulmur. Investorların əmlakı heç bir halda milliləşdirilmir və Ələt Azad İqtisadi Zonası Səlahiyyətli Qurumu investorların əmlakının bu və ya digər məhdudiyyətlərdən qorunmasına, nəhayət, investorların əqli mülkiyyət hüquqlarının tam təhlükəsizliyinə təminat verir.

Beləliklə, Ələt Azad İqtisadi Zonasının səmərəli fəaliyyəti Azərbaycana böyük iqtisadi dividendlər qazandırmaqla yanaşı, ölkəmizin regionda mövqelərini daha da gücləndirir, Şərq–Qərb, Şimal–Cənub və Transxəzər (Orta Dəhliz) beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərində mühüm rolunu respublikamızın strateji əhəmiyyətini daha da artırır. Bu iqtisadi zonanın yaradılması dövlət gəlirlərinin və büdcəyə daxil olan vəsaitin artmasına, yeni investisiyaların cəlb edilməsinə əlverişli şərait yaradır. Eyni zamanda, belə bir önəmli layihənin icrası nəticəsində ölkəmizin milli iqtisadiyyatının dünya iqtisadiyyatı sistemində inteqrasiyası sürətlənir.